

การศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล
สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
*Study of Special Education Administration in Rajanukul Institute under
The Department of Mental Health , Ministry of Public Health*
ประทีป ใจปา

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
E-mail: prateepsuthat@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร นักวิชาการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง จำนวน 62 คน ในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูลซึ่งได้จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าร้อยละ ความถี่ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ ในการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลภาพรวมอยู่ในระดับดี 3 ด้าน คือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร และด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านอาคารสถานที่อยู่ในระดับพอใช้ แยกรายด้าน พบว่า

ด้านการจัดการเรียนการสอนจัดตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลดำเนินการสอนรายวันตามแผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน ความคิดเห็นนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่าอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 6 ข้อและมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 3 ข้อ

ด้านบุคลากรในการปฏิบัติงานจะรับเป็นตำแหน่งเฉพาะด้านการศึกษาพิเศษเท่านั้น บุคลากรได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก ความคิดเห็นของนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่าอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 4 ข้อ และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อ

ด้านการวัดและประเมินผลได้จัดการประเมินตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล และแผนการสอนเฉพาะบุคคลประจำวัน ความคิดเห็นนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่าอยู่ในระดับดี มีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 5 ข้อ และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อ

ด้านอาคารสถานที่ที่มีการปรับห้องเรียน ห้องดนตรีบำบัด ปรับทางลาด ห้องเรียน สำหรับเด็กสมองพิการ ทุกด้านเน้นความปลอดภัย ความคิดเห็นนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่าอยู่ในระดับพอใช้ มีความคิดเห็นสอดคล้องกันจำนวน 4 ข้อ และมีความคิดเห็นไม่สอดคล้องกัน 1 ข้อ

Abstract

This research aimed to this study of special education administration in Rajanukul institute under the department of mental health, ministry of public health. The sample of this

study was consisted of 62 from director, special educators, parents in special education sector of Rajanukul institute. The instrument used for collecting and structured interview. The statistics for analyzing data were percentage, frequency, means, and standard deviation.

The results were as follows: The overall of administration studies special in Rajanukul Institute the overall image is in 3 good side levels: The learning and teaching management, The personnel and the measurement and evaluation. The building aspect was fair level. The classified aspects were as following:

The learning and teaching management aspect that done by individual educational program and daily teaching in accordance with individual implementation plan. Opinions of special educators and parents were at good level, there were six accordant opinions but three items was not.

The personnel in operation aspect, only accepted in special education position. Staff have been developed their knowledge about development of children .Opinions of special educators and parents were at good level, there were four accordant opinions but one item was not.

The measurement and evaluation aspect: there was assessment in accordance with the individual educational program and individual implementation plan. Opinions of special educators and parents were at good level. The accordant opinions were five items but one item was not.

The building aspect: There were adjustments about class room, music therapy class and gradient for cerebral palsy children. All emphasized on safety. Opinions of special educators and parents were at fair level. The accordant opinions were four items but one item was not.

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกรุงเทพมหานครมีการจัดการศึกษาในรูปแบบต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ซึ่งได้แก่โรงเรียนพิเศษเฉพาะ ศูนย์ฝึกทักษะ ชั้นเรียนพิเศษในโรงเรียนปกติ และการเรียนร่วมหรือการเรียนร่วมกับเด็กปกติ ครูส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างมาก ที่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนทุกคน ข้อเสนอของครูต่อการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ครูส่วนใหญ่เห็นว่า โรงเรียนควรจัดการสอนตามศักยภาพของเด็กและเน้นในสิ่งที่นำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันมากกว่าสอนวิชาการ (ลัดดา อิชฎีญาณ. 2544: บทคัดย่อ) ด้านความต้องการต่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาในด้านการจัดการเรียนการสอน ผู้ปกครอง

ต้องการอย่างมากให้เน้นกิจกรรมการสอนที่让孩子เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงและเน้นกิจกรรมการสอนที่จำเป็นต่อชีวิตประจำวัน ในด้านการเรียนผู้ปกครองต้องการอย่างมากให้เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวันได้ และสามารถปรับตัวอยู่ในครอบครัวได้อย่างปกติสุข (วารุณี สีมากล. 2543: บทคัดย่อ)

กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล (โรงพยาบาลราชานุกูล. 2544: 13) เป็นหน่วยงานหนึ่งจัดการศึกษาพิเศษในรูปแบบเฉพาะความพิการเริ่มตั้งแต่วันที่ 5 มีนาคม 2507 ซึ่งเป็นแผนกหนึ่งของโรงพยาบาลราชานุกูลปัจจุบันเป็นสถาบันราชานุกูล เป็นโรงเรียนสำหรับสาธิตการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแห่งแรกของประเทศไทยจากข้อมูลจากงานสารสนเทศและเวชระเบียน กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล ได้รวบรวมสถิติเด็กที่มารับการจัดการศึกษาพิเศษในปี 2548 มีจำนวนทั้งหมด 143 คน เป็นกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 103 คน เด็กออทิสติก จำนวน 22 คน เด็กสมองพิการจำนวน 18 คน ปี 2549 มี จำนวนทั้งหมด 139 คน เป็นกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 99 คน เด็กออทิสติก จำนวน 27 คน เด็กสมองพิการ จำนวน 13 คน ปี 2550 มี จำนวนทั้งหมด 120 คน เป็นกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 78 คน เด็กออทิสติก จำนวน 24 คน เด็กสมองพิการ จำนวน 18 คน เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กที่มารับการจัดการศึกษาพิเศษในกลุ่มงานการศึกษาพิเศษ 3 ปีที่ผ่านมา มีจำนวนลดลง สาเหตุจากสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติได้ดำเนินการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนร่วมในโรงเรียนปกติขึ้น ดังนั้นเด็กที่มารับการจัดการศึกษาพิเศษที่มีอยู่ในสถาบันราชานุกูลส่วนใหญ่จะมีระดับสติปัญญาอยู่ในระดับปานกลางจนถึงต่ำมากและเด็กแต่ละประเภทมีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นระดับสติปัญญา การเคลื่อนไหวของร่างกาย และพฤติกรรม ในบางกลุ่มจะมีความซับซ้อนของโรคอื่นร่วมด้วย เช่น โรคหัวใจ โรคชัก สายตา หู เป็นต้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) คือ การสัมภาษณ์ตามคำถามที่สร้างขึ้นไว้เป็นแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้ข้อมูลความเห็นเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ของผู้บริหาร และหัวหน้างานประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป และบทสัมภาษณ์

2. แบบสอบถามการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ นักวิชาการศึกษาพิเศษ ผู้ปกครอง

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูล แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลมีลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

ผลการวิจัย

ความคิดเห็น	นักวิชาการศึกษาพิเศษ			ผู้ปกครอง			รวม		
	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ด้านอาคารสถานที่	2.86	0.7	พอใช้	3.36	0.8	พอใช้	3.11	0.35	พอใช้
		1			8				
2. ด้านบุคลากร	3.78	0.6	ดี	3.59	0.8	ดี	3.68	0.13	ดี
		0			2				
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.23	0.5	ดี	3.61	0.8	ดี	3.92	0.43	ดี
		0			0				
4. ด้านการวัดและประเมินผล	3.77	0.7	ดี	3.51	0.7	ดี	3.64	0.18	ดี
		2			8				

จากตาราง แสดงว่า

ความคิดเห็นของนักวิชาการและผู้ปกครองมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันในการจัดการศึกษาพิเศษในสถาบันราชานุกูลส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี โดยเรียงอันดับจากสูงไปหาต่ำดังนี้ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านบุคลากร ด้านการวัดและประเมินผล และด้านอาคารสถานที่ อยู่ในระดับพอใช้

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านอาคารสถานที่ ความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่ามีการปรับห้องเรียน ห้องดนตรีบำบัด ปรับทางลาด จะเน้นความปลอดภัยสำหรับเด็กพิเศษทุกกลุ่ม เมื่อจำแนกความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่า มีความคิดเห็นในระดับพอใช้

2. ด้านบุคลากร ความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่า บุคลากรที่ปฏิบัติงานจะรับเป็นตำแหน่งเฉพาะด้านการศึกษาพิเศษได้รับการพัฒนาความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก มีการศึกษาดูงานอย่าง

ต่อเนื่อง เมื่อจำแนกความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี

3. ด้านการจัดการเรียนการสอน ความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่า สอนในสิ่งที่เด็กสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน การจัดการเรียนการสอนตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program: IEP) ดำเนินการสอนรายวันตามแผนการสอนรายบุคคล (Individualized Implement Plan: IIP) เมื่อจำแนกความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี

4. ด้านการวัดและประเมินผล ความคิดเห็นของผู้บริหาร พบว่า การประเมินเป็นรายบุคคลตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program IEP) และแผนการสอนรายบุคคล (Individualized Implement Plan: IIP) เมื่อจำแนกความคิดเห็นระหว่างนักวิชาการศึกษาพิเศษกับผู้ปกครอง พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับดี

เอกสารอ้างอิง

- [1] โรงพยาบาลราชานุกูล. (2544). *คู่มือปฏิบัติเปิดอาคารพิพิศภรณ์โรงพยาบาลราชานุกูล*. มูลนิธิเพื่อโรงพยาบาลราชานุกูล. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- [2] ลัดดา อิชฎิญาณ. (2544). *รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการจัดการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กปัญญาอ่อนในกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- [3] วารุณี สีมากุล. (2543). *รายงานการวิจัยเรื่อง ความต้องการของผู้ปกครองต่อการฟื้นฟูสมรรถภาพทางการศึกษาสำหรับเด็กปัญญาอ่อน*. กรุงเทพฯ: กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.